

CRÒNICA DE LES JORNADES D'ENSENYAMENT PÚBLIC

“Treballam el present, construïm el futur”

Joan Lladonet i Escales,
coordinador de Pissarra

Durant els dies 20, 21 i 22 d'abril de 2010, es varen celebrar aquestes Jornades d'ensenyament públic *Treballam el present, construïm el futur* a l'Aula Magna del Guillem Cifre de Colonya de la Universitat de les Illes Balears amb la participació d'un centenar de persones inscrites, i una mitjana d'uns 60 a 70 assistents a cada sessió. Aquestes Jornades varen ser organitzades per l'STEI-i, amb la col·laboració de la Universitat de les Illes Balears i l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics, i coordinades per la Sra. Maria Antònia Font, secretària d'Ensenyament Públic de l'STEI-i.

El dimarts, dia 20, a les 17 hores es varen presentar les Jornades. La benvinguda va anar a càrrec de la Sra. M. Antònia Font, que va presentar la Sra. Dolors Forteza, degana de la Facultat d'Educació i el Sr. Gabriel Caldentey, secretari general de l'STEI-i. M. Antònia Font va explicar unes quantes normes que es durien a terme, com el fet de ser puntuals a l'hora de començar i acabar i com es desenvoluparia aquella jornada. També va explicar els principals objectius que s'havien proposat quan es varen planificar aquestes Jornades. Entre aquests hi ha el d'implicar el professorat en l'ensenyament públic, quin ha de ser el seu rol per millorar aquest ensenyament i crear una xarxa entre tots. Va continuar dient que per acostar-los a l'intercanvi d'experiències, s'havia convidat a participar-hi els estudiants de la facultat. Va acabar la seva intervenció fent un agraïment a Catalina Vanrell i a Marga Canyelles, per la seva col·laboració, a la Facultat d'Educació de la UIB i a l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i.

Gabriel Caldentey va començar dient que no és real que hi hagi una educació en crisi, el que hi ha és una societat en crisi i va posar com a exemple el

dubte de si s'ha de prioritzar la seguretat o l'economia, en el cas del fum del volcà islandès, que molta gent havia trobat exagerat el fet de la suspensió de tants de vols. Va afirmar que l'educació és un dret i no una mercaderia, i, per aquesta raó no s'ha de retallar la inversió a l'escola pública ni s'ha d'augmentar a la concertada. S'ha de treballar per millorar la qualitat de l'ensenyament públic.

Dolors Forteza va manifestar trobar-se a gust entre ensenyants i va manifestar estar d'acord amb el títol de les Jornades, ja que des d'infantil a la universitat estam construint el futur. A la universitat es reflexiona molt sobre com es pot millorar la preparació del professorat i sobre quina educació volem. Va acabar la seva intervenció dient que hi hauria d'haver més espais de debat com aquest, perquè valia la pena lluitar i treballar per a una millor formació. I així varen quedar inaugurades les Jornades.

A continuació la Sra. M. Antònia Font va presentar la ponent Sra. Immaculada Sureda, professora de psicologia, infància i adolescència de la UIB, que ens havia d'explicar la seva ponència sobre

Educació emocional, molt important per millorar l'ensenyament públic. Immaculada Sureda va començar explicant que existeix una relació entre pensament i emoció, entre raó i emoció, entre desenvolupament emocional i desenvolupament cognitiu. L'educació emocional ha de ser una forma de comunicar-se, perquè és el mateix procés educatiu on ha d'estar immersa l'expressió de les emocions, del pensament, dels sentiments... Per treballar l'educació formal a una escola s'ha de fer d'una manera unificada i planificada pel conjunt del professorat. No es tracta d'innovar, sinó de fer més visibles les activitats relacionades amb l'educació emocional. Va posar uns quants exemples sobre les emocions sentides per una estudiant que han trobat copiant o les que sent un nin que es porta

malament i intenta riure's de la mestra. Va demanar que el públic assistent en parlàs, que opinàs també sobre les seves emocions. Hi va haver unes quantes intervencions en el sentit de les emocions que sentien a la seva vida particular o fent classe. També va explicar l'emoció que pot tenir una persona que ha aprovat les oposicions, el seu pensament, les seves accions i les seves respostes psicofisiològiques. Va afirmar que era molt important identificar les emocions a l'hora de fer una mediació o resoldre conflictes a l'escola. S'han d'identificar, comprendre i regular. Va continuar explicant tècniques i estratègies metodològiques per solucionar problemes interpersonals com l'ajuda entre iguals i la importància de les activitats transversals dins el currículum i finalment va enumerar una llista de llibres de bibliografia. A continuació va començar el debat i preguntes. Se li va demanar la diferència entre sentiments i emocions, també es va parlar dels mediadors a primària. Finalment va dir que estava en un grup d'investigació sobre el rebuig entre iguals i que es fa amb la col·laboració d'unes quantes escoles. I així va acabar la seva intervenció.

A continuació, la Sra. Maria Isabel Cerdó, vicepresidenta de l'Obra Cultural Balear, va explicar què era la campanya "Un cafè per la llengua". Va dir que es pretenia acostar posicions amb tothom i no crear polèmiques, que a la tercera edat encara se'ls havia d'explicar la qüestió de mallorquí i català i també va parlar de l'oficina de drets lingüístics i de les seves funcions. Seguidament ens va convidar a

fer un gelat per la llengua i es va regalar la tassa a tots i a totes. Per tancar aquesta presentació es va fer una foto conjunta de totes les persones assistents.

“...reforçar l'autoritat del professorat és tractar els símptomes i no les causes de la indisciplina i que aquesta no se soluciona amb més mà dura.”

Es va reemprendre la jornada amb la presentació de la Sra. Rosabel Rodríguez, professora de la UIB, a càrrec del Sr. Josep Coll, d'ensenyament públic de l'STEI-i. La ponent va desenvolupar el tema *Convivència i autoritat del professorat*. Després d'agrair que l'haguessin convidada va exposar que la convivència escolar significa viure uns amb els altres en base a unes determinades relacions socials i a uns codis, en el marc d'un context social determinat. Que es parla molt de pèrdua de l'autoritat per part del professorat, però que en un estudi de l'observatori estatal, fet el curs 2007-2008 a uns 300 instituts, 3.000 alumnes i 6.000 professors s'havien tret les conclusions següents: que la situació actual de la convivència era bona, que entre el 85 i el 90% de l'alumnat i del professorat valorava la convivència escolar als centres de bona i que ambdós consideraven que el seu treball era important. Va afirmar que reforçar l'autoritat del professorat és tractar els símptomes i no les causes de la indisciplina i que aquesta no se soluciona amb més mà dura. Va seguir donant dades de l'estudi anterior i va dir que una quarta part de l'alumnat acumulava el 70% de les sancions, que era un percentatge semblant al del professorat a l'hora de sancionar. Els problemes també es troben associats a les metodologies i a l'organització del centre. Una tercera part de l'alumnat no s'assabenta de res a les classes i dues tercers parts no estan interessats en allò que estudien. També s'havia detectat a l'estudi que el professorat de secundària no està preparat per abordar les situacions conflictives.

Va aclarir que l'origen dels problemes és multicausal i multidimensional, tant de l'esfera personal, familiar i social de l'alumnat, de les característiques de la institució escolar com del comportament del professorat, que l'autoritat no s'atorga ni es concedeix i que des del poder és molt difícil per no dir impossible educar persones autònomes. Després va parlar de conductes disruptives, anti-socials i violentes i que un 0,6% del professorat afirmava que havia patit agressions físiques i un 80% sofreix conductes disruptives o indisciplinades. Va assegurar que per trobar solucions, aquestes han de ser globals, preventives, democràtiques i han d'implicar tota la comunitat educativa i s'ha de tendir cap a l'autocontrol i l'autodisciplina.

A continuació va exposar com es pot posar en marxa en un centre una planificació per resoldre conflictes i millorar la convivència: s'ha de fer una anàlisi de la situació, s'han de prendre decisions per consens i s'ha de treballar en grup, s'han d'adoptar mesures generals i específiques dirigides a tots els involucrats, s'han d'introduir en el currículum continguts orientats a la millora de la convivència a totes les àrees, s'ha de millorar l'aprenentatge del professorat per poder prevenir i intervenir en els problemes dels adolescents, s'hi han d'integrar

altres agents educatius, si és possible l'Administració educativa, les famílies i si cal, s'ha de comptar amb el propi alumnat. I així va acabar la seva intervenció i va començar el debat. En aquest va destacar que la imatge catastrofista és fruit d'una intervenció ideològica i que per solucionar els problemes no pot ser imposat pels mitjans de comunicació. També es va parlar de la importància que els i les docents investigadores estiguin en contacte amb l'experiència dels docents que treballen a les escoles i que elevar els càstigs no disminueix les conductes disruptives.

Amb un poc de retard va començar el darrer acte de la jornada *La convivència als centres*. Presentació d'experiències, a càrrec del CP Ariany, CP Melcior Rosselló, IES Mossèn Alcover, IES Pau Casesnoves i IES S'Arenal. La Sra. Marga Canyelles, d'ensenyament públic de l'STEI-i, va explicar l'ordre en què es presentarien les experiències i quines serien les persones encarregades de fer-ho. La Sra. Maria Pilar Salort, del CP Ariany va explicar que la seva experiència es tractava dels *berenars solidaris* per als infants de Guatemala, que varen conèixer a causa d'una informació que els va oferir l'STEI-i. Varen començar aquesta experiència el curs 2004-2005 i el celebren cada curs com si fos una festa. Quan s'ha de preparar la festa l'alumnat d'algun curs fa cartells que es reparteixen per tot el poble. La majoria de famílies hi col·labora fent coques dolces i de verdures i altres aliments. Quan arriba el dia, tot el poble acudeix a l'escola i es

paga cada consumició a 2 euros, i la recaptació que fan la inverteixen per als berenars solidaris dels infants de Guatemala.

La Sra. Maria Antònia Sbert i el Sr. J. Miquel Font ens explicaren l'experiència de l'IES Mossèn Alcover, institut que supera el milenar d'alumnes, de Manacor. Es tracta d'una *parada de comerç just*. Aquesta experiència s'ha fet a 2n d'ESO. S'ha treballat utilitzant un material de Canàries, que també va servir a algun lloc de Catalunya. La primera tasca ha anat a càrrec dels tutors. El primer que la va començar va ser Antoni Vázquez per sensibilitzar l'alumnat de 2n d'ESO a través d'un material d'Intermon Oxfam. Es treballen els continguts següents: el teu consum decideix, qui paga la publicitat?, l'explotació laboral del Sud i comerç just, consum responsable. Es coordinen amb la botiga l'Altra Senalla. Tot va començar fent un joc de rol que va consistir en un judici a Nike. Varen muntar un judici amb tots els personatges que es necessitaven i va servir per conscienciar l'alumnat. L'organització que tenen en aquest moment és una persona que duu la coordinació, juntament amb l'equip directiu, els tutors, uns voluntaris i l'Altra Senalla. La seva intenció és generalitzar-ho a altres centres. En aquests moments tenen dificultats per trobar alumnes voluntaris. Els seus objectius són combatre l'individualisme exacerbant i treballar el coneixement dels altres. Fan moltes activitats per ajudar a conscienciar i reflexionar el seu alumnat.

De l'IES S'Arenal, va presentar l'experiència la Sra. Càndida Enciso, psicòloga i orientadora del Centre, institut que també té nombrós alumnat, i on ha posat en marxa un programa d'innovació enfront dels conflictes. Després d'uns quants anys d'experimentació hi ha hagut un canvi molt important, millorant la convivència, cosa que ha percebut tota la comunitat educativa. En aquest moment han posat en marxa un programa de carnet de convivència i un programa de mediació escolar. Cada alumne té 6 punts i van perdent-los segons el comportament, punts que també poden recuperar. Perdre'ls tots suposa una expulsió d'un màxim de tres dies. Això ha fet que el nombre d'amonestacions ha baixat moltíssim. El servei de mediació va sorgir d'una

idea de la professora de català, Sra. Antònia Lladonet i de l'orientadora fa uns tres anys. En aquests moments formen el programa 12 professors mediadors i 10 alumnes. És un programa que té molt d'èxit i fins i tot ha servit per fer mediació entre el professorat. S'ha de tenir en compte que una mediació consisteix en una reunió on hi assisteixen dos mediadors, les parts en conflicte, cada part exposa què ha ocorregut, s'escolten, arriben a un acord i els mediadors no jutgen, no critiquen ni castiguen. La solució la cerquen i la troben les parts en conflicte. Aquesta experiència es difon entre tota la comunitat educativa. També tenen un taller de compensatòria educativa, per a alumnat de 1r i 2n d'ESO que tenen problemes d'aprenentatge i motivació. L'objectiu precisament és motivar-los i pujar la seva autoestima. Tenen taller de cuina, jardineria i manteniment. Han aconseguit que alumnes que patien un gran absentisme, estiguin acabant 4t d'ESO. Es pot dir que un IES que havia de fer cada any molts d'expedients disciplinaris, no n'ha hagut de fer cap durant el present curs.

“...fan carnet de punts, resolució positiva dels conflictes a través de la mediació, i tenen un programa de prevenció a partir d'educació emocional i social.”

De l'IES Pau Casesnoves, la Sra. Margalida Villalonga va explicar una experiència de convivència. Va afirmar que part de l'experiència ja l'ha comentada l'orientadora de S'Arenal. Fan mediacions i tenen tallers d'activitats pràctiques que funcionen molt bé. L'objectiu d'aquests és fer que l'alumnat se senti útil després d'anys de fracàs escolar. Fan activitats útils i també tenen un taller dedicat a l'hort escolar. També tenen una escola de famílies a la qual hi assisteixen pares i mares d'alumnes problemàtics per millorar la comunicació pares i fills, orientar els pares i proporcionar-los

eines per millorar l'educació. Tenen una assistència d'una vintena de pares i fins ara l'experiència representa un èxit educatiu. Tenen educadors de l'Ajuntament que ajuden a través d'un programa que ha posat en marxa el Consistori.

La Sra. Elisabet Parés, la Sra. Francesca Cañellas i la Sra. Maria Gual varen presentar l'experiència del CEIP Melcior Rosselló i Simonet i varen explicar que fan carnet de punts, resolució positiva dels conflictes a través de la mediació, i tenen un programa de prevenció a partir d'educació emocional i social. El carnet de punts té uns segells que poden augmentar o disminuir els punts. Quan tenen molts de punts, aconsegueixen privilegis. El programa d'educació emocional i social es fa durant una hora setmanal a l'àrea de medi. Els continguts són: cohesió de grup, conflictes, mediació, comunicació, emocions i sentiments, estratègies i pensaments, participació democràtica i valor i cultura de pau. S'utilitzen com a metodologia, jocs, dinàmica de grups, assemblees, jocs de rol i psicodrama. Varen explicar que a 1r i 2n cicle tenen el racó boca – orella. Allà hi tenen dues cadires, una és la boca i l'altra l'orella, quan han de xerrar es posen a la cadira boca i l'altre escolta, i quan ha de parlar l'altre, es canvien de cadira, expliquen què ha passat i la sessió dura fins que arriben a una solució. Hi poden anar enviats pel professorat o pot esser iniciativa dels dos infants en conflicte. També varen dir que a educació infantil havien treballat l'educació emocional a partir dels contes i dels seus personatges.

El dimecres, 21, a les 17.30 hores, el Sr. Pere Polo, director de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'USTEC – STES de Catalunya, per a exposar la ponència *Pacte per l'educació i Llei Catalana d'Educació (LEC)*. Pere Polo va explicar la importància que tenia la LEC per les repercussions que pogués tenir a les Illes Balears. El fet que els STEs lluitassin per tenir un bon pacte educatiu i que el Ministeri només es reunís amb CCOO i UGT. També va parlar que el PP demanava blindar els concerts educatius i la qüestió de la llengua única, la castellana. Va seguir parlant de la mala situació

política actual, ja que comença a haver-hi discursos de polítics en el poder, en els quals no es pronuncia ni una sola vegada la paraula democràcia i l'expressió "participació democràtica" ha desaparegut del mapa. Va seguir presentant Rosa Canyadell com a portaveu del sindicat, psicòloga i que ha escrit nombrosos articles sobre la crisi econòmica i moral, a més de participar en molts de moviments socials. Va acabar la presentació, fent-li la pregunta següent: Per què no voleu la Llei d'Educació de Catalunya i quines repercussions arribaran a les Illes?

Rosa Canyadell va començar explicant que al marge de la Llei es nota una imposició del neoliberalisme sobre l'educació, tenim l'economia al servei del capital, els diners van al banc i els treballadors a l'atur; es desmantella l'estat del benestar i es volen privatitzar els serveis públics. Aquest és el context que tenim amb la LOE i la LEC, és a dir, l'educació també al servei de les empreses, la gestió privada del diner públic, i els continguts al servei dels empresaris. Per tant, l'educació passa a ser una inversió personal i no un dret. És un canvi de paradigma. D'aquí surt la frase tan manipulada del PP del dret dels pares a elegir escola. L'escola no ha de ser un centre diferent, sinó que ha de tenir objectius i metodologies igual que les empreses.

La Llei de Catalunya comença amb el Pacte Nacional per l'Educació, que l'USTEC-STES no va signar, perquè prioritzava l'escola privada concertada, ja que deia que els centres públics i els privats eren iguals, que hi havia una doble xarxa. D'aquell pacte ha arribat la Llei actual. Aquí va explicar que hi ha tres qüestions importants que són les que els han duit a la via:

- perquè consolida la doble xarxa i amaga les diferències, que vol dir més fractura social i diners públics gestionats per empreses privades, religioses. Es prohibeixen les quotes però poden aparèixer les fundacions i no queda clar si es subvencionaran els centres privats que separin per sexes com els de l'OPUS. Es poden obrir més centres privats.

- perquè es promou la municipalització, amb la possibilitat que els ajuntaments contractin empreses privades. Les persones adultes les passa als ajuntaments.

- perquè es proposa un model de gestió dels centres públics, copiat de les empreses privades i dels centres privats, afirmant que així l'escola pública traurà millors resultats. Per tant culpen l'organització dels centres públics del fracàs escolar, cosa que és mentida i que queda demostrat als Informes Pisa. A igualtat de classe social les notes són semblants. Defensa que els directors tinguin més poder i que puguin seleccionar part del professorat. L'autonomia dels centres consisteix a donar més poder als directors. Tot això fa que els centres no formin part d'una xarxa global, sinó que cada un sigui únic i diferent i hagi de competir amb els altres, perquè si aconseguixen bons resultats, tendran més recursos. Això faria que de cada dia hi hagués més centres marginats i més d'excel·lents i dificultaria la pluralitat ideològica i metodològica. El director podrà triar el professorat, fins i tot, per la seva ideologia. Tornen a posar en marxa l'extingit cos de directors. Seran autoritat pública i tenen presumpció de veracitat, cosa que elimina el funcionament democràtic dels centres.

I tot això acaba amb l'avaluació del professorat, que dependrà de l'avaluació de l'alumnat, cosa que permetrà ascendir el grau i el sou. Tot això pot arribar a fer que el professorat acabi preparant els exàmens, fet que condicionaria també els continguts del currículum. Hi haurà horaris i salaris diferents. Es proposa que el professorat faci hores extres de manera voluntària, que un dia poden acabar essent obligatòries.

S'ha hagut d'acabar fent dues vagues més, perquè les primeres conseqüències ja han arribat: retallada i disminució de plantilles (d'1 a 3 mestres), les substitucions no es cobreixen, no hi ha transparència en les substitucions que es fan, els batxillerats nocturns han desaparegut, tanquen els cicles formatius, decret de l'agència d'avaluació, decret de directors, decret de nou calendari escolar, allargant el curs i posant una

setmana de vacances pel febrer. Va acabar la seva intervenció dient que tenen una cinquena vaga en perspectiva. I va començar el debat.

“...els consells escolars que perden poder de decisió per passar a ser només escoltats, també es va dir que no hi ha alternatives al neoliberalisme...”

Es varen fer unes quantes intervencions en el sentit de qüestionar aquest sistema de funcionar que ens arriba a través del neoliberalisme, es va parlar sobre els consells escolars que perden poder de decisió per passar a ser només escoltats, també es va dir que no hi ha alternatives al neoliberalisme, es va parlar de canviar el sistema econòmic, perquè si no es fa, les victòries seran pírriques. També es va dir que si no es feia la revolució, que també era important oposar resistència. Es va demanar si hi havia alguna cosa positiva a la LEC i va sortir que el tractament de la llengua catalana i la immersió lingüística eren les més grans consecucions d'aquesta llei.

A les 19 hores, la Sra. Cati Vanrell, d'ensenyament públic de l'STEI-i, va presentar el Sr. Pere Alzina, que havia d'exposar la ponència *Parlem de competències bàsiques*. Va dir que era mestre, llicenciat en pedagogia i doctor en ciències de l'educació, és professor associat en l'àmbit de la didàctica i realitza tasques d'investigació. Té moltes i variades publicacions referides al món educatiu.

Pere Alzina va començar explicant de què parlam quan ens referim a les competències bàsiques i va fer la següent enumeració:

- de saber què fem, ensenyar a pensar i reflexionar, usar i comprendre textos orals, escrits i audiovisuals.

- de valorar, reconèixer i comprendre tot tipus de manifestacions culturals.
- de saber per què aprenem i com.
- d'usar el pensament lògic matemàtic per elaborar informació.
- de comunicar i d'aprendre a fer investigació.
- de ser conscient d'allò que s'aprèn i com s'aprèn.
- de ser capaç de generar projectes i idees.
- de gaudir i tenir cura del medi que ens envolta.
- de comprendre, inserir-se i millorar la realitat social en què vivim.

Va continuar exposant les causes i els per què volem ensenyar per competències:

- perquè volem educar persones reflexives.
- perquè necessitam persones capaces de deixar-se il·lusionar per la incertesa.
- perquè necessitam persones capaces de pensar diferent.
- perquè necessitam persones amb capacitat de gestió.
- perquè necessitam persones amb capacitat d'anàlisi global i acció local.
- perquè necessitam persones amb grans quantitats d'informació i que sàpiguen construir saviesa.
- perquè necessitam persones capaces de generar pactes, acords, entesa i comprensió.

Va continuar formulant una altra pregunta: I després de parlar de competències bàsiques, què hem de fer?

- revisar què fem per a millorar-ho. Moltes coses estan ben fetes.
- no és possible que tots els centres facin la mateixa activitat.
- totes les tasques que es facin han de permetre la reflexió.
- avançar a partir de l'experiència rica i variada que tenim:
 - la normalització lingüística del català que l'escola ha aconseguit.
 - l'experiència de treball per racons a educació infantil.
 - els mètodes constructivistes.
 - el pensament matemàtic a partir de la reflexió quotidiana.
 - el projecte de filosofia 3-18.
 - possibilitats de la creació artística.
 - la pràctica psicomotriu.
 - els tallers.
 - el treball per projectes.
 - l'aprenentatge cooperatiu.
 - els processos d'aprenentatge significatiu.
 - educació emocional i afectiva.
 - acció tutorial.
 - ambientalització dels centres.

Va continuar dient que no es pot oblidar tot aquest bagatge, però s'ha d'aprendre a dir no. Les TIC són eines d'aprenentatge però no s'han de voler llibres de text convertits en digitals, perquè regalen pissarres electròniques. Va ridiculitzar els continguts d'un llibre digital. Va dir que era molt important la

formació contextualitzada a cada centre, obligatòria i en horari escolar, que és necessari reflexionar i que s'ha de tenir una organització vertical i horitzontal al mateix temps. Va afirmar que la finalitat principal d'un centre educatiu és crear un clima escolar favorable per a la millora del procés d'ensenyament i d'aprenentatge. I així va acabar la seva intervenció i va començar el torn de paraules del debat. Es va apuntar que això era canviar la terminologia per embullar el personal. El ponent va dir que si pensàvem això era que no havíem entès res. També es va dir que als papers de les oposicions no es parla de competències bàsiques. Es va parlar de l'excessiu nombre d'alumnes a educació infantil, que les reformes venguessin de dalt a baix i no a l'inrevés, que els tribunals d'oposicions valoraven si deies el que ells tenien preparat, que un bon disseny de programació es descobreix a les primeres línies, que ja hi ha instituts que cada alumne hi assisteix amb el seu propi llibre digital, que això de les competències és una mesura que pot impedir avançar. Davant tants dubtes, Pere Alzina va dir que havíem de ser capaços de canviar el sistema educatiu i negar-nos a fer tot el que no servís per millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge.

A continuació, el Sr. Montserrat Nadal, d'ensenyament públic de l'STEI-i, va presentar un grup de mestres que havien d'explicar diferents iniciatives del professorat: els inicis de l'escola en català i el paper de l'escola d'estiu i les escoles mallorquines, és a dir, parlar de la situació de la llengua catalana avui. Va començar parlant dels retalls que pretén fer el PP si governa, derogar el Decret de mínims, la Llei de Normalització Lingüística i altres intents per impedir que ens puguem expressar en la llengua pròpia. Va recalcar que hem de ser resistents però positius. Les persones que integraven la taula eren: la Sra. Elisabet Abeyà, la Sra. M. Antònia Font, la Sra. Maria Fortuny, la Sra. Maria Gual, la Sra. Margalida Munar, el Sr. Lluís Segura, i la Sra. Assumpta Mascaró.

Montserrat Nadal va explicar que M. Antònia Font ens parlaria del Pla de Normalització Lingüística que no està en vigor i de la revisió de les memòries

“Sabem per les memòries del professorat que als instituts no es compleix el que mana el Decret de mínims. En temps del Govern del PP no es va fer res, i en temps del Govern del PSOE tampoc.”

dels instituts i que en Lluís Segura i na Maria Gual ho farien de les escoles d'estiu. Va lamentar que no arribàs cap representant de les escoles mallorquines i va donar la paraula a M. Antònia, la qual va informar que fa un any es va aprovar el Pla de Normalització Lingüística de l'Administració al Consell Social de la Llengua Catalana de les Illes Balears i ni tan sols s'ha dut al president del Govern. Quant a la normativa de l'escola, s'ha de dir que el Decret de mínims es va fer l'any 1997 quan hi havia uns 2.000 alumnes immigrants a les escoles. 10 anys després n'hi havia 21.000, cosa que significa més dificultats per a l'ensenyament de i en català a les escoles i instituts. Sabem per les memòries del professorat que als instituts no es compleix el que mana el Decret de mínims. En temps del Govern del PP no es va fer res, i en temps del Govern del PSOE tampoc. Va afirmar que ens trobàvem en un moment de resistència i va acabar la seva intervenció.

Lluís Segura, d'ensenyament públic de l'STEI-i, que ha estat membre del secretariat de l'Escola d'Estiu va exposar que aquesta va néixer fa més de 40 anys. Era gent que volia canviar l'escola. A l'Escola d'Estiu hi acudien mestres que tenien la intenció de millorar l'educació que es feia a les escoles. El Secretariat, format per unes set persones, és l'encarregat d'organitzar les escoles d'estiu i ha passat per diferents vicissituds, des de no comptar més que amb les pròpies forces, de persones voluntàries que volien mantenir l'Escola d'Estiu en marxa a moments en què s'ha tengut un alliberat i altres que no ha interessat a l'Administració. En l'actualitat s'està subvencionant l'Escola en un 60 % i estan federats a la Confederació Estatal de Renovació Pedagògica. Va

explicar que ha estat alumne de Mata de Jonc i que això imprimeix caràcter, ja que ha format part de l'Escola d'Estiu i ara treballa a l'STEI-i. Maria Gual, del Secretariat de l'Escola d'Estiu, va començar afirmant que una de les persones que més estima l'Escola d'Estiu és en Lluís, i que una bona època va ser el temps en què varen estirar del carro els seus pares, Pere Segura i Aina Gelabert. Hi ha hagut moments en què s'han plantejat si l'Escola d'Estiu havia de continuar o si ho havien de deixar en mans del Moviment de Renovació Pedagògica de Mallorca. Però han decidit que les Escoles d'Estiu continuïn amb més força que mai. Tornen a tenir un eix temàtic, l'any passat va ser la creativitat i enguany ha estat la participació. Es vol obrir a tota la societat en general i serà la segona setmana de juliol i faran cursos per a pares on hi puguin anar també mestres.

Montserrat Nadal torna a agafar la paraula amb la intenció de fer un homenatge a unes persones que varen iniciar l'escola en català. Va voler agrair i lloar la seva empenta, les persones que varen posar en marxa el col·legi Mata de Jonc.

Margalida Munar va agrair que els haguessin convidat a assistir i va dir que Conxa Vidal, que havia estat un puntal bàsic, no havia pogut venir i que algun dia escriuria unes reflexions sobre aquest tema, cosa que ja s'hauria d'haver fet. Va contar que un any després d'iniciar-se l'Escola d'Estiu, el curs 1976-77 es varen trobar pares i mestres per fer una declaració de principis, de la qual destacava

que volien un altre tipus d'escola. Una escola millor i en català. Varen haver de plantar cara, tenir un sou baix, els pares havien de pagar molt i s'havia d'actuar des de l'austeritat.

Elisabet Abeyà va puntualitzar que cap d'elles ha estat membre de la cooperativa. Al principi en varen formar part, però després es varen deslligar. Va comptar que el curs 1975-76, na Maria Fortuny, n'Assumpta Mascaró i ella feien classe en castellà a una escola privada. Varen presentar una proposta per fer les classes en català i se'n varen riure d'elles. Mentre na Conxa Vidal i na Margalida Munar havien començat a fer alguna cosa devers la parròquia de la plaça de Santa Paguesa. Na Maria va conèixer na Conxa, varen parlar sobre la qüestió i varen arribar a fer feina tres amb el sou de dues. El curs 76-77 les classes es varen fer a Santa Paguesa, el 77-78 varen anar a Son Anglada i el 78-79 varen passar a Son Espanyolet, l'emplaçament actual. Fruit de la preparació del seu propi material varen fer Ansa per Ansa, que encara s'empra en l'actualitat.

Es va seguir explicant que va sorgir el CP Rafal Vell, ja que un grup de mestres va decidir trobar-se allà i unes quantes escoles més, com el CP de Montuiri o el CP de Campos i varen començar a fer trobades anuals, que va ser l'inici de les trobades d'Escoles Mallorquines, que també han arribat a l'actualitat. Aquestes persones, per diferents motius, varen deixar l'escola que tant estimaven perquè varen fer oposicions o per motius molt diversos. Varen encoratjar els i les assistents a formar equips, tenir il·lusió, fer que l'escola sigui activa, despertar la curiositat dels infants, que aquests siguin feliços, que innovin i que l'escola estigui arrelada al medi i que sigui en llengua catalana. Aquests varen ser uns quants dels seus inestimables consells. Es varen poder fer poques preguntes perquè s'havia sobrepassat l'horari, però Rosa Canyadell les va felicitar i va demanar com estava la situació actual de l'ensenyament en català. Li varen dir que a infantil i a primària estava molt bé, però que als instituts no en coneixien cap a Palma que fes tot l'ensenyament en català. I així va acabar la segona Jornada.

El dijous, 22, a les 17.30 hores, la Sra. Marga Canyelles, d'ensenyament públic de l'STEI-i, va presentar el Sr. Josep Manel Busqueta, membre del Seminari d'Economia Crítica – Taifa, que havia d'exposar *La necessitat d'un nou model econòmic i social*, i va dir que ha publicat nombrosos articles sobre la revolució bolivariana.

Josep Manel Busqueta va dir que explicaria per què cal cercar alternatives a l'actual model social i econòmic. Que ens parlaria d'un procés que està en marxa, d'idees subjectes a modificació, a replantejament. Que la seva idea era la de llançar idees i línies d'actuació perquè poguéssim reflexionar. Va començar dient que:

1. El capitalisme ha fracassat socialment, perquè no satisfà la majoria.
2. El capitalisme és inviable ecològicament, perquè es destrueix el planeta.
3. El capitalisme ha fet col·lapsar la idea de democràcia, perquè prenen les decisions els mercats i no els ciutadans.

Va parlar de la mala distribució de la riquesa en el món, ja que hi ha més de 1.000 milions de persones que passen fam. Es destinen 900 milions per a la fam i 7 o 8 bilions per rescatar el sector

“S’ha d’abandonar la necessitat d’emmagatzemar béns materials. O es camina cap a la cooperació o l’individualisme durà a la destrucció de l’espècie humana i del planeta.”

financer. També va afirmar que si els 7.000 milions d’habitants del planeta haguessin de viure com els d’EUA, es necessitarien cinc planetes Terra per mantenir-los. Si es visqués com els de l’Europa occidental, tres planetes. Quan Zapatero diu que Espanya no baixarà a segona divisió de l’economia i que no li tremolarà la mà a l’hora d’aplicar mesures dures, ens podem posar a tremolar nosaltres i el nostre estat del benestar. S’intenta salvar els bancs i també se salven productes financers il·legals. Va parlar de quin és el model de recanvi explicant que no es pot acceptar la pretensió de definir el nostre model futur, ja que el capitalisme no es va definir durant el renaixement. El reformisme keynesià no va fer més que recollir la tendència social. A més, no existeix ni un únic model capitalista ni un únic model socialista. S’ha d’exigir l’impossible si es vol aconseguir alguna cosa factible.

Les societats futures han de tenir més propietat col·lectiva, un règim de producció comunitari que no exploti ningú, un sistema de distribució equitatiu, accés lliure als béns que satisfacin necessitats bàsiques i una gestió de poder horitzontal ni jeràrquica ni dèspota. S’ha d’aconseguir que no es privatitzin els drets bàsics de les persones. La democràcia ha de ser participativa i radical i s’ha d’exigir la democratització de l’economia. No es pot deixar que la globalització ho destrueixi tot. Cal una redistribució important de la renda; si pot ser, ha de ser col·lectiva. S’ha d’abandonar la necessitat d’emmagatzemar béns materials. O es camina cap a la cooperació o l’individualisme durà a la destrucció de l’espècie humana i del planeta. Així va acabar la seva intervenció i va començar el debat.

Es va dir que havia donat molta informació per reflexionar i algú va dir que s'havia sentit aclaparat. Se li va demanar si predicava que s'havia de tornar a l'animalitat, a la vida camperola, a la comuna, als orígens. Que tot això ja havia ocorregut alguna vegada i que tots els moviments que ho havien intentat com els "hippies" havien estat assimilats. Josep Manel Busqueta va contestar que no sabia què ens havia de dir, ja que nosaltres érem com el recipient d'un tresor col·lectiu. Que no li semblava just que nosaltres haguéssim de ser responsables de fer el canvi. Contestant a la qüestió de tornar a l'animalitat va dir que la meitat de la població mundial viu en metròpolis ingovernables. Una societat futura és construïble. S'han de tenir en compte les megalòpolis. Cada lloc ha de construir el seu model i ha de tenir diàleg amb els altres. Per exemple, el moviment indígena bolivarià, que prové de comunitats més col·lectives, ha establert diàleg amb el poder. I per això governa ara Evo Morales. Va continuar el debat en el mateix sentit fins que va acabar, perquè després d'un breu descans hi havia un confit teatral.

La representació teatral a l'espai que quedava davant la primera fila de butaques va anar a càrrec d'una trentena d'alumnes de l'IES Guillem Sagrera que fan teatre solidari, juntament amb la directora, la Sra. Xesca Cabot, i el professor de filosofia, Manuel Canyelles. Varen pensar que en lloc de fer teatre solidari per a infants malalts, que farien teatre per a qui fos per recaptar doblers per a "Sonrisa Médica". La primera actuació va ser que cadascú feia una figura diferent, aturats o en moviment, amb objectes amb les mans o sense. Cadascú feia el que li venia de gust en parella o en solitari. Tot això amb música de fons. Després es varen posar a pujar i baixar escales. Després amb cordes per botar es varen anar movent per tot l'espai escènic. També alguns interactuaven amb el públic. Després varen fer una actuació en veu alta, entraven i sortien personatges amb diferents instruments de vent, corda, percussió, etc. A continuació es movien segons el ritme de diferents músiques i cançons. Després varen convidar a fer entrar el públic a ballar amb ells, cosa que varen fer molts. Després uns quants alumnes varen contar la seva experiència, responnent a unes preguntes sobre els motius pels

quals feien teatre solidari. El professor de filosofia va explicar que ho assajaven fora de l'horari escolar, durant els espais i els horabaixes. Va dir que hi havia alumnes que no feien gaire feina a les classes i que actuaven en el teatre d'una manera entusiasta. Al final la coordinadora de les jornades, M. Antònia Font els va obsequiar amb una entrada per a cadascú per anar al teatre.

A les 19.30 hores i segons el programa de les Jornades, corresponia el torn a *El professorat motor de l'educació. Presentació d'experiències*. I la primera que ens havien de contar era *Música, pla pilot del CP Son Serra*. Presentava els participants el Sr. Josep Coll, d'ensenyament públic de l'STEI-i. En primer lloc, el Sr. Marc Torres, professor del CP Son Serra i el Sr. David Ortiz, professor del Conservatori i integrat al centre ens varen explicar que l'experiència ja ha durat 4 cursos i que consisteix a integrar els ensenyaments elementals de música a l'educació primària. A educació infantil fan una hora de

música setmanal, i a primària comencen fent una hora més i quan s'arriba al 3r cicle comencen els ensenyaments elementals. Per poder accedir a una de les 25 places que s'ofereixen a una escola que té dues línies, s'ha de fer una prova d'accés. Dins l'horari escolar fan les dues hores de música i el conjunt instrumental i llenguatge musical durant una hora els horabaixes. Actualment tenen 71 alumnes inscrits i 3 amb necessitats educatives especials a 3r, 4t, 5è i 6è de primària. El seu principal objectiu, a més d'aprendre música i instruments, és fer de la música una eina educativa. Dia 6 de maig ofereixen un concert a l'Auditori.

A continuació, Josep Coll ens va presentar la Sra. M. Antònia Caldentey Grimalt, professora d'educació física de l'IES Felanitx, i la Sra. Catalina Bennàssar, també professora del Centre que duen endavant el projecte d'ús de la bicicleta *Aprendre colcant*. Precisament el dia anterior havien obtingut un premi de 6.000 euros a la innovació pedagògica a les Illes. El projecte pretén conscienciar pares, professors i alumnes perquè tothom vagi en bicicleta. Tenen un circuit natural, ja que compten amb moltes quarterades de terreny. Es fa durant una hora d'educació física i s'aplica a 1r i 3r d'ESO i a 1r de Batxillerat. Amb un parell d'anys l'IES ha

aconseguit tenir unes quaranta bicicletes i les van renovant així com poden. Quan surten a fer una volta més llarga, sempre dins la sessió de classe, duen una farmaciola, per si algú té algun problema. També duen "walkie talkie". Tenen una sèrie de rutes per fer, la més curta és de 7 km i la més llarga, de 16. Fan ciclisme de passeig, aprenen la manera de transportar la bicicleta, conèixer els canvis de marxa, els plats i els pinyons, fan classes de derrapades, fan equilibris, estiraments, campionats d'anar a poc a poc, etc. Tenen també un circuit de motocròs. Tenen aparcaments coberts i a l'aire lliure. Com a fet curiós, varen contar que hi ha professors que durant alguna hora buida se'n van a fer esport en bicicleta. També compten amb un taller i alumnes que fan reparacions. Sempre hi ha bicicletes que necessiten arreglar alguna cosa. I així va acabar la seva intervenció.

A les 20 hores, el Sr. Sebastià Serra, secretari d'Acció Sindical, de l'STEI-i, va presentar els integrants de la taula rodona sobre *Necessitats actuals de l'ensenyament públic*. Formaven la taula el Sr. Miquel Coll, director general de Personal Docent; la Sra. Dolors Forteza, degana de la Facultat d'Educació; el Sr. Jaume Ribas, de la FAPA i M. Antònia Font, secretària d'ensenyament públic de

l'STEI-i. Va començar Jaume Ribas dient que creien que l'Administració no fa tot el que podria fer, i que també el professorat i les famílies tenen certes mancances, per tant, va repartir responsabilitats entre tots els integrants de la comunitat educativa. Va assenyalar que havia augmentat la influència de la societat (TV, internet, etc.) i que la família havia perdut terreny. Que manca informació a les famílies i que els infants quan neixen no duen llibre d'instruccions. A la FAPA intenten fer la formació que poden, però falten recursos i necessiten assessorament. Diu que hagués pogut criticar-ho tot, però que ha preferit fer autocrítica i acaba la intervenció.

“Es necessita professorat que sàpiga reflexionar sobre la pròpia pràctica. Professorat que ensenyi amb passió i que desperti la passió per aprendre.”

Dolors Forteza va començar afirmant que a tots els nivells d'ensenyament hi ha professorat que no hi hauria de ser. N'hi ha massa que es troben a l'ensenyament sense saber ensenyar. A Secundària només hi hauria d'haver els millors. Va defensar replantejar l'accés a la carrera de mestre. També va criticar el fet que quan comencen a exercir, els posen la mateixa responsabilitat que als que fa anys i panys que ensenyen. L'accés hauria de passar per unes quantes etapes i seleccionar els que demostrassin saber-ne, ja que l'educació és un dret i no un privilegi. L'ensenyament ha d'anar lligat a la vida i hi ha d'haver una forta relació entre família i escola. S'han de saber fer servir les innovacions tecnològiques al servei d'una millora de l'educació. Es necessita professorat que sàpiga reflexionar sobre la pròpia pràctica. Professorat que ensenyi amb passió i que desperti la passió per aprendre. Educar és tenir entre les mans diamants en brut que han de

menester polir i això és el que s'ha de fer. Un infant ha de passar per totes les etapes educatives i ha de quedar capacitat per ésser una persona adulta feliç. I així va acabar.

Miquel Coll, després d'agrair a l'STEI-i que l'haguessin convidat a la taula rodona, va assegurar que el professorat és l'element clau si creiem que per a millorar la societat s'han de millorar les persones. Va especificar que un dels problemes és l'estabilitat dels equips educatius, especialment a Eivissa i Formentera, que ara s'ha pal·liat una mica fent les oposicions allà. Va explicar que havia passat algun cas que a Formentera hi havia una sola plaça i s'hi havia presentat una sola persona. Per tant, va animar els i les assistents joves que anassin allà a opositar. També va explicar que volen que hi arribi a haver a les aules un ordinador per infant. Que s'havia d'educar per a formar persones competents, autònomes, capaces de trobar informació i de destriar-la. Va dir que

confiava en el professorat i va avançar que el curs que ve hi haurà un ordinador per a cada alumne a 5è i a 6è. I així va concloure la seva explicació.

M. Antònia Font va començar referint-se al disseny del cartell de les Jornades. Va dir que la fotografia de fons era una paret de Formentera. I les pedres més grosses de baix representen la feina del professorat, feina de picar pedra. Va afirmar que haurem d'oposar una forta resistència davant els atacs neoliberals, que pretenen retallar la participació democràtica i donar entrada a l'empresa privada a l'escola. S'intenta culpar el professorat de les mancances de l'escola i mentre aquest fa la feina ben feta, el finançament no és suficient. Falta voluntat política per fer una bona inversió. És necessari que s'arribi al 6% del PIB. Que estiguin ben dotats els tallers ocupacionals així com els centres d'adults. És necessari que la universitat s'acosti a l'escola. A Madrid fan malament la seva feina, fan parts i quarts. Nosaltres tenim una població similar a la d'Extremadura i mentre ells compten amb un finançament d'uns 5.500 milions anuals, nosaltres només en tenim 3.300.

Com vos deia al principi, la paret és la imatge del passat. A les Jornades es volia fer història de l'educació, per veure en quins moments s'ha prioritzat l'ajuda a l'escola. Per exemple, en temps d'Emili Darder, que juntament amb Joan Capó varen elaborar un gran programa educatiu, colònies escolars i nombroses construccions escolars. Durant 6 anys de la República s'inauguraren més escoles a Palma, que durant 20 anys de l'època franquista. I així va acabar la seva intervenció. Es va demanar si algú de la taula volia puntualitzar alguna cosa i no hi va haver res a dir.

Sebastià Serra va demanar que es fes una valoració del treball dels i de les docents, tenint en compte que a l'etapa de 0 - 3 anys es cobren

uns 800 euros. Jaume Ribas va contestar que la valoració no només havia de ser econòmica, que també hi havia d'haver satisfacció personal. Va afirmar que de portes de l'escola cap a dins hi ha bons mestres, però que de portes cap a fora ho fan malament, perquè consideren les famílies com si fossin enemigues. Ells pretenen que les famílies s'impliquin més a l'escola, però detecten que els i les mestres no hi estan massa interessats i que les experiències presentades a aquestes Jornades no es troben massa generalitzades. Va manifestar que havien notat que hi havia un poc de retrocés a les escoles. Desapareixen celebracions festives, viatges, colònies, excursions, etc. I així no es pot fer educació integral.

Dolors Forteza va dir que no li preocupava el bon mestre, que a ella el que li preocupava és el que no està capacitat, ja que això provoca que hi hagi infants desatesos. Va manifestar que a ella li interes-

“Va continuar dient que els cursos de formació han d'estar oberts a pares i mares, s'han de rompre els esquemes preestablerts i aprendre a treballar en equip.”

saria que l'Administració estigués més a sobre dels mestres que ho fan malament. Que s'ha de controlar el fet que hi hagi a l'escola infants que pateixen. Que l'escola si vol autonomia, se l'ha de guanyar.

Intervé el Sr. Miquel Perelló, director general d'Innovació Educativa, que es trobava entre el públic, dient que venia de Menorca on s'ha fet una presentació d'experiències educatives, que hi havia 95 inscrits i que tots tenien entre 35 i 50 anys. Aquesta intervenció suposava una queixa, ja que pareixia que els joves no tenien preparació suficient. Per això, va insistir que han d'estar ben informats i formats per la universitat. Va continuar dient que els cursos de formació han d'estar oberts a pares i mares, s'han de rompre els esquemes preestablerts i aprendre a treballar en equip. Es va continuar informant i debatent per part de diferents persones assistents, que enguany er el primer curs feia molts d'anys que hi havia hagut un retrocés d'alumnat en l'escolarització, 800 alumnes menys.

Que hi ha mancances pressupostàries i que es fa i s'ha fet un gran esforç d'oferiment de places a les oposicions. Hi va haver una intervenció de Jordi Poquet contestant a Dolors Forteza i va manifestar que si hi ha d'haver excel·lència educativa, el primer filtre ha de ser la universitat. Que s'ha de donar més importància a la formació acadèmica que a la permanent i que la universitat idiotitza els mestres. Una altra persona va afirmar que els problemes de l'escola no els solucionarà l'estabilitat. M. Antònia Font va fer un intervenció pacificadora i moderadora de les postures enfrontades i va dir que tot es podia dir, però que s'havia de matisar. Va continuar havent-hi més intervencions en el sentit d'intentar millorar l'educació i l'escola. I així es varen donar per concloses les Jornades d'Ensenyament Públic, quan passaven vint minuts de l'hora assenyalada. □

 **Informàtica
Ciutat**

www.informaticaciutat.com

*Venda d'equips informàtics i servei tècnic
Càmeres ip de vigilància
Disseny Web
Servei a Domicili*

Tel. : 971-28 98 98
Fax: 971- 45.16.94
E- mail: tenda@informaticaciutat.com
C/ de la Balanguera, 10 - baixos
07011 - Palma de Mallorca